

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2026 m. gegužės 4 d., Nr. 26–064AR

DĖL DERINIMUI PATEIKTO UŽIMTUMO ĮSTATYME NUSTATYTŲ AKTYVIOS DARBO RINKOS POLITIKOS PRIEMONIŲ IR DARBO RINKOS PASLAUGŲ POVEIKIO ASMENŲ SU NEGALIA UŽIMTUMUI EX POST VERTINIMO PLANO PROJEKTO

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), susipažinusi su derinimui pateiktu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu „Dėl Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme nustatytų aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir darbo rinkos paslaugų poveikio asmenų su negalia užimtumui *ex post* vertinimo plano patvirtinimo“ projektu Nr. 26–5182 (toliau – „*ex post* vertinimo plano projektas“), žemiau teikia savo pastabas.

Dėl *ex post* vertinimo metodų – būtina numatyti apklausas ir interviu

Vertinant *ex post* vertinimo plano projekte numatytus vertinimo metodus, pažymėtina, kad kaip vienas iš pagrindinių duomenų rinkimo būdų nurodomos diskusijų grupės (angl. focus groups), tačiau jų taikymo apimtis, dalyvių atrankos kriterijai ir rezultatų panaudojimo būdai nėra detalizuoti. LVK vertinimu, savaime toks metodas nėra pakankamas tinkamai įvertinti verslo organizacijų ir asmenų su negalia organizacijų patirties. Tuo tarpu analizuotuose kituose *ex post* vertinimo planuose, laikytinuose gerosios praktikos pavyzdžiais¹, aiškiai įtvirtinami interviu ir apklausos su konkrečiomis suinteresuotomis grupėmis, kurios leidžia surinkti palyginamus ir analitiškai pagrįstus duomenis apie teisinio reguliavimo taikymą praktikoje.

Atsižvelgiant į tai, tikslinga *ex post* vertinimo plano projekto **7 punkte** aiškiai numatyti apklausas ir interviu su verslo organizacijomis bei asmenų su negalia organizacijomis kaip vertinimo metodą, o taip pat atitinkamai pakoreguoti *ex post* vertinimo plano projekto **8 punktą** – papildyti vertinimui reikalingų duomenų šaltinių sąrašą, įtraukiant minėtų apklausų ir interviu rezultatus.

Analizuojant *ex post* vertinimo plano projekte pateiktus preliminarinius vertinimo klausimus, pažymėtina, kad jie nepakankamai orientuoti į realų priemonių taikymą ir jų poveikį praktikoje. Dėl to ribojamos galimybės įvertinti, kokia apimtimi esamos aktyvios darbo rinkos politikos priemonės faktiškai veikia ir kaip jos naudojamos darbdavių bei asmenų su negalia. Siekiant užtikrinti išsamų ir objektyvų vertinimą, tikslinga papildyti vertinimo klausimus taip, kad jie apimtų priemonių taikymo mastą, pagrindines jų naudojimą ribojančias kliūtis, taip pat leistų įvertinti, ar esamos paskatos yra pakankamos darbdaviams įdarbinti ir darbo vietose išlaikyti asmenis su negalia.

Dėl 2025 m. nepriimto Užimtumo įstatymo pakeitimo projekto Nr. XVP–872 įtakos

LVK taip pat atkreipia dėmesį, kad *ex post* vertinimo plano projekte neatsispindi svarbi faktinė ir teisinė aplinkybė – 2025 metų pabaigoje nebuvo priimtas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtas reikšmingas Užimtumo įstatymo pakeitimo projektas Nr. XVP–872, kuriuo buvo siekiama tobulinti aktyvios darbo rinkos politikos priemonės ir jų taikymo sąlygas. Minėtu projektu buvo siūlyti

¹ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 3D–660 dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I–1491 2 ir 71 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV–2441 galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo plano patvirtinimo.

Nuoroda: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/9b4e0380e68711f0948bfb5fa1e0c51b>

esminiai pokyčiai, susiję su subsidijų trukme ir dydžiais, dirbančių asmenų su negalia darbo vietų išlaikymu bei kitais aspektais. Neįvertinus šio konteksto, *ex post* vertinimas gali būti metodologiškai nevisavertis, nes nebus atskleista, ar esamo teisinio reguliavimo ribotas veiksmingumas nėra susijęs su tuo, kad planuoti pakeitimai nebuvo priimti ir įgyvendinti. Todėl tikslinga *ex post* vertinimo apimtyje numatyti šio konteksto analizę, įvertinant, ar nepriimti pakeitimai turėjo įtakos priemonių veiksmingumui.

Apibendrinant, pažymėtina bendra pastaba – *ex post* vertinimas turėtų būti orientuotas ne tik į esamos situacijos analizę, bet ir į praktinių problemų identifikavimą bei pagrįstų sprendimų dėl teisinio reguliavimo tobulinimo suformulavimą. Šiuo metu plane nepakankamai akcentuojamas vertinimo rezultatų panaudojimas ir jų ryšys su būsima teisėkūros sprendimais, todėl šis aspektas taip pat turėtų būti sustiprintas. Tikimės, kad pateiktos pastabos bus įvertintos tobulinant *ex post* vertinimo plano projektą.

LVK taip pat pažymi esanti pasirengusi prisidėti ir aktyviai dalyvauti *ex post* vertinimo procese, todėl prašo ją įtraukti į šio vertinimo įgyvendinimą.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė